

Drepturile minorilor în cadrul procedurilor judiciare

Conținut furnizat de
Croatia

Croatia

Capacitatea juridică a copiilor

Copiii din Croatia au capacitate juridică (capacitate de a avea drepturi și de a-și asuma obligații) și capacitate procesuală (de a acționa în calitate de reclamant sau pârât). Copiii pot dobândi capacitate de exercițiu (capacitatea de a încheia contracte și de a produce efecte juridice, care se dobândește de obicei la vârsta de 18 ani) numai dacă se căsătoresc, devin părinți (de la vârsta de 16 ani) sau încheie contracte de muncă (de la vârsta de 15 ani).

Proceduri adaptate vârstei

Următoarele părți interesate pot participa la proceduri penale în care sunt implicați copii:

- Ombudsmanul pentru copii (*pravobranitelj za djecu*);
- ofițeri de poliție specializați din cadrul Ministerului de Interne, care sunt formați să lucreze cu victime sau infractori copii;
- judecătorii de la Tribunalele pentru tineri, în cadrul procedurilor penale în care sunt implicați copii;
- parchetele pentru tineri din cadrul parchetului general;
- avocați specializați în proceduri pentru copii, numiți de președintele instanței, atunci când este necesar, de pe lista Baroului croat (*Hrvatska odvjetnička komora*) (în general, în calitate de avocați ai apărării);
- asistenți sociali care au un rol important în procedurile penale în care sunt implicați copii;
- clinici și spitale specializate pentru copii;
- numeroase ONG-uri specializate, asistenți de specialitate care nu fac parte din sistemul judiciar (la Tribunalele pentru tineri și la parchete), voluntari etc.

Participarea copilului/minorului (până la vârsta de 23 de ani) la proceduri judiciare, în cazurile în care copilul este autorul infracțiunii, este reglementată prin Legea privind Tribunalele pentru tineri (*Zakon o sudovima za mladež*).

Instanțele municipale (*općinski sudovi*) sunt cele care soluționează cauze civile, inclusiv cele în care sunt implicați copii, deoarece nu există instanțe speciale pentru a soluționa exclusiv litigiile care implică copii și minori. Instanțele municipale au competența de a judeca în primă instanță cauzele legate de obligația de întreținere, validitatea căsătoriei, anularea și desfacerea căsătoriei, stabilirea sau contestarea paternității sau a maternității, precum și pe cele legate de încredințarea copilului și îngrijirea părintească.

Centrele de asistență socială (*Centri za socijalnu skrb*) sunt organisme publice care au ca misiune protejarea și sprijinirea copiilor. Acestea pot influența hotărârile judecătorești. Pot avea calitate de parte la proces sau pot participa ca intervenienți. Centrele joacă un rol important în protecția copiilor pe durata procedurii judiciare, având diferite posibilități de a susține interesul superior al copiilor.

Ombudsmanul pentru copii este o autoritate independentă, care răspunde exclusiv în fața Parlamentului. Are ca obiectiv exclusiv protecția, monitorizarea și promovarea drepturilor și intereselor copiilor.

Nu există instanțe sau instituții separate care să se ocupe exclusiv de drepturile copiilor și ale minorilor în cadrul

procedurilor administrative. Instanțele administrative existente (*upravni sudovi*) au competență generală pentru soluționarea litigiilor administrative, inclusiv a celor în care sunt implicați copii/minori.

Toate autoritățile competente care participă la proceduri penale în care sunt implicați copii sau minori trebuie să acționeze urgent pentru a-și finaliza contribuția în cel mai scurt timp posibil. În conformitate cu Legea privind instanțele pentru minori (*Zakon o sudovima za mladež*), procedurile penale împotriva minorilor sau a tinerilor adulți sau în cazurile de protecție juridică a copiilor sunt urgente și trebuie inițiate, derulate și încheiate fără întârzieri nejustificate. Procedurile judiciare împotriva delincvenților minori, precum și anchetele și procedurile derulate de poliție și de parchete au caracter urgent.

Tot astfel, întârzierile în aplicarea sancțiunilor împotriva copiilor trebuie să fie reduse la minimum, instanța având obligația de a iniția procedura necesară fără întârzieri nejustificate după ce hotărârea judecătorească a devenit definitivă și nu există obstacole legale în calea executării.

Procedurile în care se decid drepturile personale ale copilului au caracter urgent, prima audiere având loc în termen de cincisprezece zile de la data inițierii procedurii. Hotărârile care privesc măsuri provizorii, autoritatea părintească și relația personală cu copilul, precum și hotărârile de a preda copilul se pronunță și se comunică în termen de treizeci de zile de la data inițierii procedurii. Instanța care soluționează calea de atac pronunță și comunică hotărârea în termen de treizeci de zile de la data la care a fost sesizată cu calea de atac.

În conformitate cu Codul de procedură penală (*Zakon o kaznenom postupku*), când victima este un copil/minor, acesta are dreptul de a fi audiat, de a depune mărturie și de a participa la procedurile penale. În plus, copiii sau minorii au dreptul de a fi informați cu privire la faptele relevante, de a prezenta probe în legătură cu infracțiunea și procedura penală și de a exercita o cale de atac. Aceștia au dreptul de a adresa întrebări suspectilor, martorilor și experților în timpul ședințelor de judecată și de a prezenta observații și explicații cu privire la mărturia depusă.

În practică, specialiștii implicați în procedurile de protecție a copilului evaluează interesul superior al copilului și pot propune instanței o măsură de protecție. Evaluarea interesului superior al copilului se bazează pe principii și metode de lucru folosite de asistenți sociali, de psihologi, de profesori și de alte persoane cu cunoștințe în acest domeniu.

Pentru a asigura respectarea Convenției europene privind exercitarea drepturilor copiilor, instanța poate numi un reprezentant special pentru un copil atunci când titularul autorității părintești nu este autorizat să îl reprezinte pe acesta din cauza unui conflict de interese. Un astfel de reprezentant este de obicei un avocat cu experiență în procedurile în care sunt implicați copii. Reprezentanți speciali pot fi desemnați în anumite proceduri judiciare, cum ar fi detenția unui copil/minor, o procedură de divorț sau de adopție, precum și în cauze care au ca obiect protecția drepturilor și a intereselor personale ale copiilor.

Protejarea interesului superior al copilului este unul dintre principiile consacrate în Constituție, care prevede, printre altele, că părinții sunt responsabili pentru creșterea, bunăstarea și educația copiilor lor și pentru asigurarea dreptului copiilor la dezvoltare personală deplină și armonioasă. În conformitate cu prevederile legale aplicabile, statul trebuie să acorde o atenție specială orfanilor și minorilor neglijați de părinți și toată lumea are obligația de a proteja copiii și de a informa autoritățile relevante cu privire la orice eventual prejudiciu cauzat copiilor. Tinerii, mamele și persoanele cu handicap au dreptul să beneficieze de protecție specială la locul de muncă. Toată lumea ar trebui să aibă acces la educație în condiții egale. Învățământul obligatoriu este gratuit, în conformitate cu legea.

Monitorizarea executării deciziilor în procedurile în care sunt implicați copii

Croația a adoptat Legea privind executarea pedepselor impuse minorilor condamnați pentru săvârșirea de infracțiuni sau contravenții (*Zakon o izvršavanju sankcija izrečenih maloljetnicima za kaznena djela i prekršaje*).

Scopul acestei legi este de a stabili:

- condițiile de executare a sancțiunilor impuse unui copil/minor pentru infracțiunile comise, în special măsuri corecționale, detenția într-un centru sigur pentru tineri și măsuri de securitate; precum și
- condițiile de executare a sancțiunilor pentru contravențiile comise de un copil/minor.

Reprezentanții Centrului de asistență socială joacă un rol semnificativ în asigurarea faptului că autorii unei infracțiuni, dacă sunt copii/minori, sunt tratați în mod corespunzător.

Centrul de asistență socială este responsabil, de asemenea, de citirea copiilor și de îndrumarea acestora cu privire la eventualele măsuri corective, precum și de furnizarea informațiilor și a sprijinului necesar. Scopul măsurilor corective este de a le oferi delincvenților minori protecție, îngrijire, ajutor, supraveghere și educație generală și profesională, pentru a le influența astfel creșterea, dezvoltarea personală și a-i responsabiliza, astfel încât să nu recidiveze.

Tipurile de măsuri de corecție sunt: mustrarea judiciară, obligații speciale (cum ar fi prezentarea de scuze părții vătămate; despăgubiri sau măsuri reparatorii pentru daunele cauzate de infracțiune, în măsura în care acest lucru este posibil pentru copil; școlarizarea regulată; obligația de a nu lipsi de la locul de muncă; obligația de a urma cursuri de formare și calificare profesională; acceptarea unui loc de muncă și păstrarea acestuia; utilizarea venitului sub supravegherea și consilierea directorului instituției unde se execută măsura corecțională; implicarea în activitatea organizațiilor umanitare sau în activități de muncă în folosul comunității sau de ecologizare; evitarea vizitării anumitor locuri, participării la anumite evenimente sau a companiei anumitor persoane care constituie o influență negativă; cu acordul reprezentantului minorului, urmarea unor tratamente medicale sau a unor tratamente de dezintoxicare de droguri sau de alte substanțe care creează dependență; participarea la sesiuni de terapie psihosocială individuale într-un centru de consiliere pentru tineri; participarea la cursuri de formare profesională; nepărăsirea locului de reședință permanentă sau temporară pentru o perioadă prelungită fără aprobarea Centrului de asistență socială; îndrumarea către o școală de șoferi pentru examinarea cunoașterii normelor de circulație; obligația de a nu contacta sau a nu hărțui victima), îngrijire și supraveghere suplimentare, îngrijire și supraveghere suplimentare pe timp de zi la o instituție corecțională, trimiterea la un centru disciplinar, trimiterea la o instituție corecțională, trimiterea la un centru de detenție, trimiterea la o instituție specială de corecție.

Custodia într-un centru securizat pentru tineri este un tip specific de privare de libertate din perspectiva condițiilor care trebuie îndeplinite pentru impunerea acesteia, a duratei și scopului acesteia, precum și a constrângerilor aferente pedepsei. Infracții minori mai mari (cu vârsta de cel puțin 16 ani, dar care nu au împlinit încă vârsta de 18 ani la momentul săvârșirii infracțiunii) pot fi condamnați la detenție într-un centru securizat pentru tineri dacă au comis o infracțiune pentru care legea prevede o pedeapsă de cel puțin trei ani de închisoare și, având în vedere natura și gravitatea infracțiunii și nivelul ridicat de vinovăție, o măsură corecțională nu poate fi justificată.

Copiii sau minorii care nu au capacitate juridică sunt reprezentați de reprezentanții lor legali, care le oferă informații cu privire la hotărârile judecătorești și la executarea pedepselor.

În cursul procedurilor de executare, instanțele au competența de a dispune măsuri de protecție pentru a proteja copiii sau minorii să nu sufere vătămări inutile după desfășurarea unei proceduri necontencioase. Aceste măsuri de protecție sunt: limitarea contactului inadecvat sau un contact limitat cu anumite rude, de exemplu cu unul din părinți, cu unul din bunici, cu un frate sau o soră [eventual vitreg(ă)] a(l) copilului sau cu soțul/soția.

Accesul la căi de atac

a) în materie penală

Orice persoană are dreptul de a depune o cale de atac împotriva unei hotărâri a instanței competente în conformitate cu dispozițiile aplicabile din Codul de procedură penală. În cazul în care copiii sau minorii sunt victime ale unei infracțiuni, aceștia au dreptul de a introduce o cale de atac împotriva hotărârii instanței de prim grad de jurisdicție, la fel ca procurorul, inculpatul și avocatul apărării. Partea vătămată poate contesta hotărârea în ceea ce privește cheltuielile de judecată și cererea de despăgubiri. Dacă însă procurorul a preluat urmărirea penală de la partea vătămată care acționase până în acel moment ca acuzator privat, partea vătămată poate formula o cale de atac pentru orice motiv pe baza căruia poate fi contestată o hotărâre.

Toate persoanele care au dreptul să introducă o cale de atac împotriva unei hotărâri prin care se impune o pedeapsă sau o măsură corecțională împotriva unui minor sau împotriva unei decizii de suspendare a procedurii pot face acest lucru în termen de opt zile de la primirea hotărârii sau a deciziei. Avocatul apărării, procurorul, soțul/soția, o rudă în linie directă, un părinte adoptiv, un tutore, un frate, o soră sau un asistent maternal pot

introduce o cale de atac în favoarea minorului chiar și împotriva voinței acestuia. Instanța care soluționează calea de atac poate modifica hotărârea instanței de fond prin pronunțarea unei sancțiuni mai stricte împotriva unui minor numai dacă acest lucru este propus în calea de atac.

b) în materie civilă

Copiii și minorii implicați în proceduri judiciare au dreptul de a depune o plângere, o cale de atac sau o acțiune în temeiul normelor generale prevăzute în Codul de procedură civilă (*Zakon o parničnom postupku*) și în Legea privind obligațiile civile (*Zakon o obveznim odnosima*).

Întrucât, în general, copiii și minorii nu au capacitate juridică, părinții sau tutorii acestora întreprind acțiuni specifice în numele și pe seama lor în calitate de reprezentanți legali. Reprezentantul legal al copilului are dreptul de a întreprinde toate acțiunile procedurale în numele copilului, inclusiv de a introduce o cale de atac. Hotărârile pronunțate de instanțele de prim grad de jurisdicție pot face obiectul unei căi de atac; aceasta are efect suspensiv asupra executării hotărârii judecătorești atacate. O cale de atac poate fi introdusă pentru încălcarea materială a dispozițiilor de procedură civilă, stabilirea incorectă sau incompletă a faptelor și aplicarea incorectă a dreptului material. Termenul pentru introducerea unei căi de atac împotriva hotărârii unei instanțe de prim grad de jurisdicție este, de obicei, de 15 zile de la data primirii hotărârii.

Adopția

Legea privind familia (*Obiteljski zakon*) reglementează adopția ca formă specială de îngrijire familială și juridică și de protecție a copiilor care nu beneficiază de îngrijire părintească adecvată, ceea ce creează o relație durabilă între părinți și copil și acordă autoritate părintească părinților adoptivi. Părintele adoptiv trebuie să fie cetățean croat (în mod excepțional adopția este autorizată în cazul cetățenilor străini, dacă prezintă un interes special pentru copil), să fi împlinit vârsta de 21 de ani și să aibă cu cel puțin 18 ani mai mult decât copilul adoptat. Un copil poate fi adoptat în comun de un cuplu căsătorit sau care a încheiat un parteneriat civil. Copilul biologic sau adoptiv al unuia dintre soți/parteneri poate fi adoptat de celălalt soț/partener, cu acordul părintelui biologic sau adoptiv al copilului; de asemenea, un copil îi poate fi încredințat prin adopție și unei persoane necăsătorite sau care nu a încheiat un parteneriat civil.

Adopția poate fi încheiată până la împlinirea vârstei de 18 ani a copilului; un copil poate fi adoptat dacă sunt îndeplinite cerințele legale pentru adopție și dacă adopția este în interesul superior al copilului. Copilul cu vârsta de peste 12 ani trebuie să își dea consimțământul în scris pentru a fi adoptat.

Centrul de asistență socială în raza teritorială a căruia se află reședința permanentă sau temporară a persoanelor care doresc să adopte va fi cel care va derula procedura de adopție.

În cazul în care părintele adoptiv sau copilul este cetățean străin, adopția poate fi realizată numai cu acordul prealabil al Ministerului pentru Protecția Socială.

■ Ultima actualizare: 19/05/2021

Versiunea în limba națională a acestei pagini este gestionată de statul membru respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Comisia Europeană declină orice responsabilitate privind informațiile sau datele conținute sau la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.